

rozvinutý navazující právní úpravou včetně dotčených ustanovení slavného **Sarbannes-Oxley Act („SOX“)** z roku 2002.

Z těchto důvodů také moderní právní úprava Směrnice EU o whistleblowingu usiluje o to, aby konkrétní oblasti chráněného veřejného zájmu byly výslovně uvedeny již v rámci vymezení **věcné působnosti** směrnice, a dbá na to, aby tyto oblasti či úseky představovaly pokud možno nezpochybnitelné celospolečenské, resp. unijní hodnoty, které je nutné chránit i prostřednictvím specifických právních nástrojů jako je whistleblowing. K tomu pak přistupují i konkrétní prostředky a nástroje ochrany oznamovatele v případných soudních či správních sporech, které bude oznamovatel nucen v souvislosti se svým oznámením podstoupit.

V tomto ohledu jde zejména o takové posílení postavení oznamovatele, aby pokud možno nebyl vystaven odvetným opatřením, a současně, aby jeho ochrana nebyla zcela závislá na do určité míry subjektivním posuzování několika soudních či správních instancí řešících „porovnání závažnosti“ veřejného zájmu a loajality vůči zaměstnavateli.

3.3 Příklady whistleblowingu v České republice

I v České republice je citováno hned několik poměrně známých jmen oznamovatelů „nekalého jednání“, kteří jsou považováni za whistleblowery, a jejichž případy se v minulosti například detailně zabývala česká pobočka Transparency International („TI“). Za všechny lze v tomto směru jmenovat například **Libora Michálka**, jehož oznámení se týkala Fondu národního majetku a později i Státního fondu životního prostředí, anebo **Ondřeje Závodského**, který je jako whistleblower uváděn v souvislosti se svým působením u Ministerstva vnitra v souvislosti s činností Zařízení služeb pro Ministerstvo vnitra.

Pokud jde o shora zmiňovanou specifickou oblast státní služby a služebních úřadů, ta je z hlediska whistleblowingu již od roku 2015 významně podporována právní úpravou **nařízení vlády č. 145/2015 Sb., o opatřeních souvisejících s oznamováním**

podezření ze spáchání protiprávního jednání ve služebním úřadu.

Z hlediska účelu této publikace však nejsou ani tak důležité konkrétní protagonisté a jejich lidské příběhy, jako spíše typové příklady whistleblowingu v **soukromé podnikové sféře** vycházející z konkrétních případů sporů mezi zaměstnanci a zaměstnavateli o to, zda má být s ohledem na převažující veřejný zájem zaměstnanci poskytnuta v souvislosti s oznámením zvláštní právní ochrana či nikoliv.

V tomto směru je dnes již k dispozici poměrně obsáhlá judikatura Nejvyššího soudu i Ústavního soudu, přičemž nejčastěji citovaným rozhodnutím je stále dnes již legendární **nález Ústavního soudu sp. zn. III. ÚS 298/12 ze dne 13. 12. 2012**, který právě řešil otázku střetu loajality zaměstnance k zaměstnavateli a ochrany veřejného zájmu.

Judikát

Předmětem sporu na počátku byla žaloba dvou zaměstnanců Čistírny odpadních vod Velké Pavlovice (dále také jen „ČOV“) na určení neplatnosti okamžitého zrušení pracovního poměru, ke kterému dle žalobců došlo v přímé souvislosti s jejich oznámením týkajícím se poškozování životního prostředí ze strany ČOV. Toto oznámení přitom oba zaměstnanci podali České inspekci životního prostředí („ČIŽP“) až poté, co se přes jejich veškerou snahu o dosažení nápravy v rámci organizace nepodařilo závady odstranit. Důležitou okolností v tomto směru byla skutečnost, že o tuto nápravu usilovali oba zaměstnanci dlouhodobě, když mj. o zjištěných závadách učinili celkem devět zápisů do provozní knihy. Zaměstnavatel jejich jednání spočívající v podání oznámení ČIŽP a místně příslušnému obecnímu úřadu však posoudil jako zvlášť hrubé porušení pracovní kázně a s oběma zaměstnanci okamžitě rozvázal pracovní poměr.

Ačkoliv obecné soudy včetně Nejvyššího soudu došly v dané věci k závěru, že důvody zaměstnavatele k okamžitému zrušení pracovního poměru byly oprávněné, Ústavní soud ve shora